№ 105 — Neue Jüdische Zeitung. — II. Jahrgang.

נייע יידישע צייטונג

דיא רעדאקציאָן אינד אדמיניסטראציאָן בעפינדעט זיך Schiffmannsgasse 6, Budepest, וואָהין אויך דיא פרענומעראציאָנס־געלדער צו זענדען זינד. — אינזעראטע ווערדען בילליגסט בערעכנעט.

דא "נייע יידישע צייטונג" ערשיינט יעדען מאָנטאג אונד דאָננערסטאג.

פרענומעראציאָנס־פרייזע: גאנציאָהריג 7 פל. — קר. האלביאָהריג 3 " 50 " פירטעליאָהריג 1 " 75 "

ב"ה בודאפעסט, ר"ח סיון — Budapest, Freitag 19. Mai 1882. — שנת תרמ"ב לפ"ק.

איום דעם אונגארישען רייכסטאגע.

זייט איינינען טאגען געהט עס אים אונגארישען רייכסטאגע רעכט לוסטיג צו. עס ווירד נעמליך איבער דיא זיעבען מילליאָנען, וועלכע אונגארן פיר דיא באָסנישע אָקופאציאָן הערגעבען זאָלל, פערהאנדעלט. וויא פאָראויסצוזעהען וואר, זינד עס דיא הערען דעפוטירטען פאָן דער איסערסטען לינקען, וועלכע איינען שרעקליכען שפעקטאקעל מאכען, אינדעם זיא דער דעלעגאציאָן דאס רעכט שטרייטיג מאכען, געלדער פיר דאס באָסנישע אונטערנעהמען צו בעווילליגען. עס איזט ניכט אין דער מאכט דער דעלעגאציאָן פיר קאסערנען אונד בעפעסטיגונגען אין באָסניען סוממען צו בעווילליגען, דיעזע אנגעלעגענהייט געהאָרט דעם רייכסטאגע צור ענטשיידונג, ניכט אבער פאָר דיא דעלעגאציאָנען.

אונזער הערר מיניסטער־פרעזידענט קאָלאָמאן טיסא באקאם הארטע וואָרטע צו האָרען, ער האטטע שאָן פיעלע שווערע טאגע צו איבערשטעהען, אבער וואס דיא הערען דעפוטירטען דער איסערסטען לינקען היינטע געטריעבען האבען, דאס וואר איין וועניג צו פיעל.

דיא דעפוטירטען דער לינקען אָטוואָש, עטעריך לאסלאָ, העלפי שפראכען אם העפטיגסטען, וועהרענד פאָן דער רעגיערונגס־פארטייא קיין איינציגער דעפוטירטער זיך צו וואָרטע מעלדעטע. דיעזעס פאָרגעהען האט דיא דעפוטירטען דער איסערסטען לינקען זעהר פערדראָססען, אונד הערר העלפי שריע ערעגט: וואָצו שלאגען וויר אונס דא איינגענטליך זאָ הערום ווענן זיך עס דיא הערען דער אנדערען פארטייען זאָ קאָמאָד מאכען אונד קיינער זיך צו וואָרטע מעלדעט — ! נון ריעפען איינינע פאָן דער רעגיערונגס־פארטייא: וויר האבען שאָן גענוג פאָן דער באָסנישען זאכע, שאדע פיר אייערע לונגע, ווענן איהר אבער לוסט האבעט, זאָ רעדעט נור, וויר הערען שאָן צו. דיעזע וואָרטע בראכטען הערען העלפי אין גראָסען צאָרן, אונד ער שריע: ווענן ביי איינעם פיר אונזערע נאציאָן זאָ וויכטיגען געזעטצענטוואורפע דיא רעגיערונג, וועלכע איינע זאָ עהרלאָזע פאָליטיק צו בעפאָלגען וואגט, ניכט שפריכט . . . (העלפי ווירד אונטערבראָכען אונד איינינע דעפוטירטע פערלאנגטען געגען העלפי דען אָרדנונגסרוף) ער שרייעט אבער פאָרט, איך וויעדערהאָלע עס נאָכמאלס ווענן דיא רעגיערונג, דיא איינע זאָלכע עהרלאָזע פאָליטיק צו בעפאָלגען וואגט, צו איהרער פערטהיידיגונג ניכטס זאגט זאָ האבען וויר קיינען רייכסטאג, קיינע פערפאססונג אונד וויר געהען ליעבער הינויס.

גאבריעל אוגראָן פאָן דער איסערסטע לינקען שרייעט: ווענן ניכט געשפראָכען ווירד, צוואס זאָלל אונס דער רייכסטאג טויגען? ווענן מאן בלאָס אבשטיממען וויל, זאָ קאנן מאן יא דאצו גאנץ איינפאך איין באטאליאָן סאָלדאטען געברויכען!

מאדאראס שרייעט: דיא מיניסטער מיססען זיך פערטהיידיגען אונד אונס איבער מאנכעס איינקלערען, מאן לעסט אונס אבער שרייען אונד גיבט אונס קיינע אנטוואָרט!

יעטצט ערהאָב זיך מיניסטערפרעזידענט טיסא אונד זאגטע: עס שטעהט ניכט געשריעבען, דאס דער מיניסטער אויף דען אנגריף יעדעס איינצעלנען רעדנערס אנטוואָרטען מיסע. פאָן דער איסערסטען לינקען זינד 19 רעדנער דיא געגען דיא בעווילליגונג דער זיעבען מילליאָנען שפרעכען ווערדען פאָרגעמערקט, נון וואַרטע איך אב, ביז אללע 19 זיך אויסגעשפראָכען האבען, דאנן ווערדע איך אללען אויף איינמאל אנטוואָרטען —; אָדער מוס איך פיעללייכט 19 רעדען האלטען! דאמיט וואר דער צווישענפאלל בעענדיגט.

אין דער זיטצונג טאגס דאראויף האט דער איסערסטע לינקע אלבערט נעמעטה דאס וואָרט ערגריפפען, אום אין ערסטער רייהע דען רעפערענטען לאנג, וועלכער דיא רעגיערונגס־פאָרלאגע פערטרעטען האט, איינען פוטצער צו געבען, וויל ער געזאגט האט, דאס דיא מיליטערישען מאסנאהמען געגען דיא רעוואָלוציאָנערע בעענדיגט זייען, וואָ דאָך טעגליך בעריכטע קאָמען, דאס זאָגאר קראנקען־טראנספאָרטע ניכט זיכער זייען אונד פאָן דען רעוואָלוציאָנערען אנגעגריפפען ווערדען! רעדנער ווינשט, דער אויפשטאנד מאָגע זאָ לאנגע דויערן, ביז אויך דער רעפערענט נאָך באָסניען געהען מיסטע, אום דאָרט צו קעמפפען, אונד זיינע אָהרען אונד נאזע דאָרט צו לאססען, זאָ וויא ער עס פערדיענט.

הערר נעמעטה ווענדעט זיך נון געגען דען מיניסטערפרעזידענטען טיסא, דען ער בעשולדיגט, דאס מיסברייכע אונד געזעטצעס־ווידריגקייטען אונטער דעם שוטצע דעם מיניסטערפרעזידענטען פעראיבט ווערדען. אלס פריוואטער איזט קאָלאָמאן טיסא איין עהרענמאנן פאָן קאָפף ביז צום פוס, אבער דורך זיינע רעגיערונגסלוסט לאססע זיך דער מיניסטער־פרעזידענט זעלבסט צו אונגעזעטצליכען בעגינסטיגונגען זיינער טרייען אנהענגער הינרייסען. דורך דיעזעס פאָרגעהען האבע דער מיניסטער ניכט בלאָס דיא רעגיערונג, זאָנדערן אויך דיא קראָנע בעשעמט.

זאָ האט דער מיניסטערפרעזידענט איינען מאנן צום דירעקטאָר איינער קראָנהערשאפט ערנאננט, דער אין צערריטטעטען פערהעלטניססען זיך בעפינדעט אונד אין שולדען שטעקט. עס איזט דיעס דער דעפוטירטע נאדי, דעססען געהאלט אלס דעפוטירטער ביז צור העלפטע געפפענדעט וואר. איינע זאָלכע פערזאָן איזט ניכט געאייגנעט, צום פערוואלטער איינער קראָנהערשאפט. דאס איזט אבער דער לאָהן פיר זיינע אלס קאָרטעש דער רעגיערונג געלייסטעטען דיענסטע.

איין אנדערער פאלל ערייגנעטע זיך אים יאהרע 1879. דער דעפוטירטע פאָן דעברעצין, געאָרג מאָלנאר קאם צו שאָסבערגער אונד פערלאנגטע איינען פאָרשוס פאָן 12000 גולדען אויף זיינען טאבאק־פעכסונג. דער פערטראג ווארדע אבגעשלאָססען, מאָלנאר בעקאם 12000 גולדען. שפעטער ערפוהר שאָסבערגער דאס מאָלנאר פערשולדעט, זיין גוט מיט שולדען איבערלאסטעט זייא. שאָסבערגער גינג צום פינאנצמיניסטער ערצעהלטע איהם, דאס געשעהענע אונד ערזוכטע, דאס ניכט אירגענד דורך פראָטעקציאָן דיא טאבאק־פעכסונג פיר דאס עראר געקויפט ווערדע, דא מאָלנאר בערייטס דאס געלד פיר דען טאבאק בעקאממען האט. דער פינאנצמיניסטער אנטוואָרטעטע, וואָ דענקען זיא הין? איך מישע מיך ניכט אין זאָלכען זאכען איין; אונד דער שטאאט ווירד ניכט דיא האנד דאראויף לעגען! אונד וואס געשאה? דער בעאמטע מעלדעט איינעס טאגעס: הערר שאָסבערגער! דער טאבאק פאָן דער מאָלנאר'שען בעזיטצונג איזט פאָם עראר איינגעלאָזט אונד בעצאהלט וואָרדען. — שאָסבערגער איילטע צום פינאנצמיניסטער, אום איהן אן זיין פערשפרעכען צו עראיננערן, דער הערר מיניסטער אבער זאגטע: „יא עס איזט וואהר, אבער קאָלאָמאן טיסא איזט — קאָלאָמאן טיסא. איך קאנן דעסוועגען פאָן מיינעם מיניסטערזיטצע ניכט צוריקטרעטען.“ שאָסבערגער האט זיינע 12000 גולדען אינטאבולירען לאססען, דאס מאָלנאר'שע גוט ווארדע שפעטער פערליציטירט. עס וואר אבער ניעמאנד צום קויפע ערשיענען, שאָסבערגער קויפטע עס פיר 19000 גולדען אונד 12000 גולדען האטטע ער צו פאָדערן, דעמנאך העטטען 700 □ יאָך 31000 גולדען געקאָסטעט. ער העטטע דאהער קיינען שאדען, נון האט אבער דער מאסעקוראטאָר דיא נוליטעט איינגערייכט, זאָ דאס זיין געלד וויעדער אין געפאהר שוועבט. — דיעזע זאכע רעכנעט נעמעטה דעם מיניסטערפרעזידענטען צום פערגעהען אן. שליסליך פערלאנגט נעמעטה איינע פארלאמענטארישע אונטערזוכונג ער וויל זיינע אנקלאגען פאָר איינע קאָממיססיאָן בעווייזען אונד ווענן זיך דיעזעלבען אלס אונוואהר ערוויזען זאָללטען, זאָ איזט ער בערייט, זיך צו דועללירען!

— דער מיניסטערפרעזידענט אנטוואָרטעטע, דאס ער ניעמאנדען אונטערשטיטצט, דער זיך איינע אונעהרענהאפטיגקייט צו שולדען קאָממען לאסט. ווענן נאדי פעראָרמט איזט, זאָ איזט דאס נאָך קיין גרונד, איהן ניכט צו ערנעננען. ארמוטה איזט קיינע שאנדע, אונד וואס דיא שאָסבערגער־מאָלנאר'שע זאכע אנבעלאנגט, האט דער פינאנצמיניסטער דיא פעראנטוואָרטונג איבערנאָממען. — זאָדאנן ווארדע דיא זיטצונג געשלאָססען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (אויס זיד־דאלמציען) ווירד געמעלדעט: אם 6־טען דיעזעס ווארדע פאָן בילעק אין נאָך גאטשקאָ בעשטיממטער גראָססערער פערפפלעגס־טראנספאָרט אבגעפערטיגט. דיא בעגלייטענדע האלבקאָמפאניע איבערגאב אויף דעם וועגע צווישען זאגראדיע (קאָריטאָ), דען פראָוויאנטצוג איינער ענטגעגענגעזאנדטען האלבען קאָמפאניע אונד מארשירטע דאנן וויעדער צוריק. דיא פראָוויאנטקאָלאָננע אבער ווארדע באלד דאראויף פאָן אינזורגענטען אויס איינעם פערשטעקע אנגעגריפפען. דיא סאָלדאטען טריעבען דיא באנדע נאָך קורצען פייער־געפעכטע אין דיא פלוכט, קאָנטען יעדאָך ניכט פערהינדערן, דאס דיא רעוואָלוציאָנערע היעבייא 13 בעלאדענע פפערדע אונד מייל טהיערע מיט זיך נאהמען. אום איבערפעללען פאָרצובייגען, מיססען אין דיעזעם טהיילע דער הערצעגאָווינא איבערהויפט נאָך איממער דיא שטרענגסטען אונד שוויעריגסטען פאָרזיכטסמאסרעגעלן בעאָבאכטעט ווערדען. זאָ קאנן צום ביישפיעל דאס אין בילעק ליעגענדע פילזענער 35. רעגימענט נור אונטער זעהר אייגענטהימליכען אומשטענדען זיינע וועשע וואשען, דא דאס אים אָרטע פאָרהאנדענע וועניגע וואססער קוים צום קאָכען אונד טרינקען אויסרייכט, זאָ מוס דיא מאנשאפט צו דעם דרייאפיערטעל שטונדען ענטפערנטען טרעבינטשיזאפלוססע הינאבשטייגען, אום דיא רייניגונג דער וועשע צו בעווירקען. דא אבער דיעזעס וואססער זעהר נאהע דער מאָנטענעגרינישען גרענצע ליעגט אונד דאס פעלזענבירגע אונגעמיין צעררייססען אונד שלוכטענרייך איזט, זאָ מוס דיא איינע האלבקאָמפאני מיט דעם געוועהר ביים פוס אויף דער האָהע שטעהען דיא סאָלדאטען, וועלכע אונטען דיא וועשע וואשען, פאָר איינעם איבערפאלל שיטצען.

* (דיא פעטיציאָן דעם סאטמארער קאָמיטאטעס) געגען דיא איינוואנדערונג דער רוסישען יודען ווארדע זייגערצייט פאָן דער בודאפעסטער שטאדט־רעפרעזענטאנץ אן דיא רעכטס־קאָממיססיאָן געוויעזען, דיעזע האט נון פאָלגענדען אנטראג געשטעללט: דיא רעכטס־קאָממיססיאָן האלט עס פיר נאָטהווענדיג, דיא איינוואנדערונג אים אללגעמיינען צו רעגעלן. יעדאָך

בעעבען, אלס ער אבער געזעהען, דאס אללעס אן פאלסמען שטעהט. זאָ פיהר ער זאָאַרט צורק. דיא געבידע וואַרען אללע אים האלץ, דעסהאלב פערבריטעטע זיך דאס פייער זאָ שנעלל.

• (איינע דראָהונג בי סמארק.) דיא „בערלינער פאסט", איינע צייטונג, וועלכע אָפטער דעם פירסטען בי סמארק אלס שפראַך־ראָהר דיענט, בריינגט איינען שרעקען ליעמאַרטקעך געגען מיסאנד וועגען דער דאַרטיגען זיכרעגען־פאלגונגען. דיעזער ערטכעל ארטיקעל ערעגט גראָסעס אויפזעהען דורך זיינע דראָהערדע שפראַכע. עס הייסט אין דיעזעס ארטיקעל: דער רוסישע שטאאטסלענקער אינגאטיף וואָללע דיא דומפפע מעגנע צום ווילדען טהיער ערצעהען. וואָללע ער בלאָס דיא יודען פערבינדטען? — יעדעראָללס אבער מאָגע, וועגן דיא ווילדע מאססע זיך אויף איהן אנדערע אויסלעגען דער ווערפען וואָללטע, דער רוסישע „שטאאטסקנסטלער" אריות רעכטען, דאס דען בעדראָהטען דייטשען, גלייכפעל אָב זיא דייטשע אונטערטהאנען זינד אָדער נ׳כט. דאס דייטשע פאָלק צו הילפע קאָמען מיססע. — נון דירפטע הערר פאָן בי־סמארק צור אייניכט נעלאנגען זיין, דאס פון איין שלעכטער שאפס וואָר, דיא יודענהעטצען אין דיא מאָדע צו בריינגען, ער האט נאָך ביא צייטען איינגעלעגט: וואס בי סמארק אין דייטשלאנד דען יודען פערשולדעט, דאס ווירד אין רוסלאנד דען דייטשען נעצאהלט.

פראָגומעראציאָנס־איינלאדונג.

מיט 1־טען מאי בעגאנן איין נייעס קוראָטאָל. ווייר ערוטען אונזערע געעהרטען הערערן אבאָנענטען. דיא מיט דער נעלד־זענדונג אים ריקשטאנדע זינד, אלס אויך דיעיענינען, דערען פראָגומעראציאָנס־צייט מיט 1. מאי צו עגדע נעמאנגען. איהר אבאָנענטענע פריינדליכסט גלייך צו ערייניגען, דאמיט אין דער פערסטליכען צוזענדונג דעם בלאטטעס קיינע אונטערברעכונג איינטרעטע.

האנדעלס־בעריכט דער וואָכע.

לייפציג. פרייטאג נעגען אין דיעזער וואָכע מיט צוזיקלא 20 קר׳ צווייק. — דער פערקעהר נעשעהלעטעט זיך צו עגדע דער וואָכע מאסט. פערקויפט וואָרדען צייקא 60,000 מצטר. אין פראָבעסט וואָאַרען. טעמיטע: מאן שליעסט אין אבווארטענדער שטענדענן: הערבסט־, ווייצען 10 גולד׳ 67 קר׳. — קאָרן פאָן 7 גולדען 80 קר׳ ביז 8 גולד׳ — קר׳. — גערסטע. פוטטער־גערסטע 7 גולד׳ 30 קר׳, בריינגערגערסטע פאָן 7 גולד׳ 40 קר׳ ביז 7 גולד׳ 50 קר׳, פרימע מאלצ־גערסטע 7.90 גולד׳ ביז 8 גולד׳ — קר׳. — האָפער. פערקעהר איין לעבהאפטער. מיטדערע וואָאַרען פאָן 2 גולד׳ 20 ביז 2 גולד׳ 30 קר׳, מטפטעל־פאַרשען פאָן 2 גולד׳ 60 קר׳ ביז 2 גולד׳ 70 קר׳, פרימא־וואָאַרע פאָן 8 גולד׳ 20 קר׳ ביז 8 גולד׳ 30 קר׳, — קוקורוזע. בריינגער־וואָאַרע פאָן 7 גולד׳ 30 קר׳ ביז 7 גולד׳ 45 קר׳, נייי־מאיס פאָן 6 גולד׳ 80 קר׳ ביז 7 גולד׳ 20 קר׳. טערמינע פער מאי־יוני 7 גולד׳ 19 קר׳.

רעפס. קאָהל פער אויגוסט־סעפטעמבער 13 גולד׳ 25 קר׳ ביז 13 גולד׳ 50 קר׳.

ריבאָל פעסט מיט 34—34 גולד׳ 50 קר׳.

מעהרפרייזיג פער 100 מיצא אב בודאפעסט.

8	7	6	5	4	3	2	1	0	
15.80	17.20	18.20	19.20	19.70	20.10	20.70	21.20	21.80	s.
8½									N.
12.40		4.20						14.20	s.

קארטאָפפעלן מיט 3 גולד׳ קר׳ 70 פער מצער׳, צווייעפטען. באָפטיגע מיט 22 גולד׳ 75 קר׳ ביז 23½ גולד׳, פערבריטע מיט 21 גולד׳ 50 קר׳ ביז 22 גולד׳ שפרייטען. נעשאפט אונפערינדערט. ראהנוואָאַרען ען נראָס 30½ ביז 30⅝ קר׳, אים קאָנזום 31¼ ביז 32 קר׳. פרעמדענע אהנע פאס פרעסטע קאָפטען.

לעקוואר. סלאוואָנישע וואָאַרע 16 גולד׳ 50 קר. באנאטער מיט 15 גולד׳ 50 קר׳ נעראָנדערט.

אהרע דייטשע. אונגאָרישע קוההייטע 108 ביז 110 גולד׳, טראָקענע אָפטערווייטע 112—108 גולד׳ פער 100 קילאָ. אונגאָרישע פייטשלינגע 115—118 גולד׳, באנאטער קניטפל 125—130 גולד׳, דייטשע קוההייטע 112—115 גולד׳, ראָהטייטע 13—10 גולד׳ 50 קר׳.

קנאָפפערן. אונגאָרישע פייטש־וואָאַרע 17 גולד׳, ווייגשטיין, בעפטערע וואָאַרע מיט 65 גולד׳ נעגיינע צשפוהרען.

האָנינ. באנאטער נעלייטערטער 32—33 גולד׳. אונגאָרישע (חלב). קערנ־אונגאָרישע איינ פאס 43 גולד׳ ביז 44 גולד׳ נעראָנדערלע. פרייזע האלטען זיך בעפעסטיגט.

פערפאָלאָנס. פרייזע שטייגענד; 17 גולד׳ 50 קר׳ פראָפטעטע וואָאַרע פער 100 קילאָ, נעטטאָ קאסאָ.

פעלל־נעשאפט.

אין דער לעטצטען וואָכע וואָרדען צוזיקא 8000 שטיק שאפפעלפעל דייטעריגע נאטטונגען פערקויפט. מאן בעצאהלטע: פיר דייטשיאָללינגע 3.60—2.80 גולד׳ (פער מאאר), פיר סערבישע 142—130 גולדען, באשטער אונגאָרישע 140—155 גולדען (פער 100 שטיק). — פיר שוויטשע אונד מאצערדאָנישע 48—38 גולד׳, פיר באָסנישע אונד קראָאטישע פאָן 36 גולדען ביז 39 גולדען פער 56 קילאָ.

אָטטאָפעסט:	52	59	72	47	87				
בודאפעסט:	77	27	57	2	69				

אנצייגע.

נאכדעם ווייר מיט אונזערער דריקערייא אי־בעריזיעדען, זאָ ווירד דיא נעכסטע נוממער אם פרייטאג ערשיינען.

דיא רעדאקציאָן.

כשר קאָרפאטען־צינגעל־קעזע.

אין צינגעל צו 3 ביז 4 קילאָ Im. קוויאלטעס.

וויא איך עמענטהאלער כשר ליפטויער פרימא, — אין קליינען נעבינדען בהכשר נמר אאיל לטהדריין מן המהדרין שטעכט פאָרריעטהיג ביא עקיבא הירזענפעלד.

Jac. Ehrenfeld Brennholzhandlung in Ofen, Christinenst., Grabengasse 13.

פערלאָסליך עכט כשר

כשר לימבורגער מעזע כשר

אין צינגעלפאָרם (איך שווייצער פאָן מאנכען בעגאנגען) ליעפערע איך פראָבעס נעגען אנגאבע מיט נאכנאהמע.

נ׳כט כשר!

ליפטויער קעזע, ראָללערשטל

נעשעלטעע אונד אינגעשעלטעע ערבזען אים עכ־טער קייעללע ביא

David Roth Kézmárk. דוד ראָטה, קעזמארק.

איבער דיא פאָללקאָמענע פערלעסליכקייט דעם כשר לימבורגער קעזעס קאָנן מאן איך ביא הרב המאהר״ג אב״ד דק״ק קעזמארק איינקויפן ערהאלטען.

פאָסט־זענדונגען, דיא הייער פראנקירט ווערדען, קאָסטען ביז 5 קילאָ: 30 קר׳ נאכגעזאנדטע.

דיא שאָנסטען גאָלדשטיקערייען

אויף פרוכט אונד מאנטערל.

K. GRÜNWALD,

Budapest, Landstrasse Huszár'sches Haus.

איינציגער יידישער גאָלד־שטיקער אין אסטער־ריך־אונגארן.

עמפפעהלט זיך צור אנפערטיגונג אללער אים יידישען רעליגאָמענדען קונסטגאָלד־שטיקערייען אונד בירגט דעסטען דיעס 36 יאהרען איין דיעזעס געבייעטע צייטאבענער יואהלפע־דיענטער רוף פיר טאָלדיג אונד בעסטעטע עפפעקטיאָנס־ינג. 8

☛ צייכענונגען אין נראָסער אויסוואהל לעגען צור אינזיכט אויף.

פיראנטווארטליכער רעדאקטער: יקותיאל הלוי לעדערער.

בודאפעסטער בארזענמורזע פאָם 15. מאי.

לאָזע.	קר.	סל.
1854ער 4־פערצענטען שאאפפלאָזע	50	119
1860ער „ „ נאנצע לאָזע	50	131
1860ער „ פינפטעל	50	134
1864ער שאאפפלאָזע צו 100 גולדען	25	174
1864ער „ „ צו 50	50	172
קרעדיטלאָזע	50	176
ראָזי־דאָמפפשיפפאָהרטס־לאָזע	50	111
אונגאָרישע פראָאיינ־לאָזע צו 100 גולדען	50	119
דעטטאָ אלבלע צו 50 גולדען	50	118
מעריסטבאל לאָזע	50	110
וויינער קאָמטנאללאָזע	50	126
טרעסטער לאָזע צו 100 גולדען	50	127
קאָמ־ענענשטיינע	50	35
טורקענלאָזע	50	27
אונסבדוקער לאָזע	50	25
קלאָרי לאָזע צו 40 גולדען	50	41
קנעלעריטש לאָזע „ 10	50	17
קראָטוינ לאָזע „ 20	50	20
אָפנער לאָזע „ 40	50	41
מאלפפס לאָזע „ 40	50	38
וינדאָלפפלאָזע „ 10	50	20
סאאס לאָזע „ 40	50	52
וואראזדינער לאָזע „ 20	50	24
סט. ינגאָס לאָזע „ 20	50	47
סטאנסטריער לאָזע „ 20	50	23
וואלדשטיין לאָזע „ 20	50	29
ווינדישגראָטלאָזע „ 20	50	39
לאָנאבער לאָזע „ 20	50	23

ווערטה־פאפיערע.	קר.	סל.
אונגאָרישע נאָלדרענטע 6%	75	119
אונגאָרישע פאפיער־רענטע 5%	75	87
אונגאָרישע רענדענטראפפענגען	50	97
פעטעשעי־באנאטער	50	95
ווענבערגיישע	50	96
נאָלדיגשע	50	102
בוקאָווינער	50	100
אונגאָרישע אייזענבאאן־אלקטיען	50	133
וויינשטעטען־אבל־וויינס־אלקטיצאיען	50	96
פאאבזטבאהן דער אונגאָרישען באָדענקרע־דיט־אנשטאלט צו 5% פערצענט	50	101
דעטטאָ דער אונג. הייפאאבזט־באנק צו 5%	50	102
דעטטאָ אלגעמ. באָדענקרעדיט צו 5%	50	100
דעטטאָ צו 5 פערצענט	50	101
דער אונגאָרישע־נאָלדיגשען	50	166
דער נאָדראָסטבאהן	50	169
אסטערייכישע קרעדיט־אקציען	50	344
אונגאָרישע קרעדיט־אקציען	50	341
פערבישע 3% אלקהען	50	40
גאָלד־קוריזע.		
וולבער־אשיא	50	100
דוקאטען	50	5
אסטערייכיש־אונגאָרישע 8־פולדרע־נאָלד־		
שטיק (20 פראנקס)	50	9
נאפאָלעאָנדאָר	50	9
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	50	58
20־מארק־שטיקע	50	11
רוסישע פאפיערנובעל	50	1

פרוכטפרייזע דער קאָרנהאללע פאָם 15. מאי.

פרוכט	פער 100 קילאָגראָם	פרוכט	פער 100 קילאָגראָם
	—		—
	74		11.50—11.60
	75		11.65—11.70
	76		11.75—11.85
	77		11.90—12.
	78		12.05—12.15
	80		12.20—12.25
	—		—
	75		11.95—12.
	76		12.05—12.10
	77		12.15—12.25
	78		12.30—12.40
	79		12.45—12.50
	80		12.55—12.60
	—		—
	75		12.20—12.30
	76		12.35—12.40
	77		12.45—12.50
	78		12.55—12.65
	79		12.70—12.75
	80		—
	75		12.05—12.10
	76		12.15—12.25
	77		12.30—12.40
	78		12.45—12.50
	79		12.55—12.60
	80		12.75—13.80
	—		—

פרוכט	פער 100 קילאָגראָם	פרוכט	פער 100 קילאָגראָם
קאָרן אלס	72		8.50—8.20
גערסטע מאלץ	64		8.30—7.30
גערסטע פוטטער	62		7.60—7.45
האָפער	40		8.20—7.80
קוקורוזע נאנאטער	75		7.40—7.35
אנדערע	73		7.35—7.30
הייזיג ראָגען	—		6.15—5.90
	—		—
	75	וויינצען	12.35
	—	„	10.80
	—	„	—
	—	קוקורוזע	7.25
	—	„ מאי־יוני	7.20
	—	גערסטע	—
	—	האָפער	7.80
	—	„ פרוהיאהר	—
	—	רעפס	—
הייזיגע פרוכטע			
	75	אינאָלען	10.25
	76	צוויינבאהנען	12.—
	77	לינזען	18.—
	78	ערבזען	10.—
	79	הייזיגע־יינען זאמט זאק	10.25
	80	מאָהן, נוייטיר 34 פל. בלוי	41.—
		האנזאמזען	10.50

פרוכט	פער 100 קילאָגראָם	פרוכט	פער 100 קילאָגראָם
	75		9.50
	76		11.50
	77		10.—
	78		8.50
	79		10.—
	80		10.—
	—		—

אָפט־שווייזען „30½, „30¼ קר׳.

שווייזען, פרעסטפעזען, „33½, „34 קר׳.

Herausgeber und verantw. Redakteur: Carl Lederer. Druck von Emerich Bartalits. Budapest, VIII., Eßterbázygasse Nr. 12.

איינעם לאנדע פערוואונדערן, דעססען רעגיערונג, וויא מאן זאָעבען אויס פעטערסבורג טעלעגראפירט, די געלדזאממלונגען פיר דיא אָפפער דער יודענפערפאָלגונגען ניכט געשטאטטעט. דארין צייגט זיך דייטליך, דאס דיא רוסישע רעגיערונג אן דען רוסישען גרייעלטהאטען אנטהייל האט. אינדירעקט ווירד דאס זאָגאר פאָן דען רוסישאן בלעטטערן בעהויפטעט. דיא פעטערסבורגער צייטונג „גאָלאָס“ זאגט נעמליך, צור פערהיטונג דער יודענהעטצען ווירדע אם עהעסטען איין אוקאס זייטענס דער רעגיערונג ביטראגען, דאס דיא עקצעססע שטרענגסטענס בעשטראפט ווערדען זאָללען, וויל דיא יודען גלייך אללען איבריגען בעוואָהנערן רוסלאנדס דעם שוטצעס דער געזעטצע געניעסען; אויסערדעם מיטע דיא רעגיערונג ערקלערען, דאס דיא בעאמטען, אים פאללע זיא ניכט ענערגיש איינשרייטען, איינער שטרענגען פעראנטוואָרטונג אונטערליעגען ווערדען. — מאן קאנן דאריף שוואָרען, דאס דיא רעגיערונג איגנאטיעף'ס דיעזע פערליטבארונגען ניכט פאָרנעהמען ווירד. איינע נאך שמילא ענטזענדעטע אינטערזוכינגס-קאָממיססיאָן מיט דעם גובערנער אונד איינעם האָהערן בעאמטען אן דער שפיטצע קאָנסטאטירט אים אָפפיציעללען ראפפאָרט, דאס דארט דיא הייזער דער יודען פאָן קאצאפפען אין בראנד געשטעקט וואורדען. אין פאסטאָוו וואורדען צאהלרייכע יודענהייזער איינגעאשערט, אין שמילא איזט צום צווייטען מאלע איין פייערברונסט אויסגעבראָכען.

* (אויס קראקוי) ווירד געמעלדעט: דיא דענקשריפט דעם גענעראלס דרענטעלען אן דען רוסישען מיניסטער איגנאטיעף, אין בעטרעפף דער יודען אין זיד-רוסלאנד ענטהאלט 3 אנטרעגע, וועלכע וואָרטליך לויטען: 1) עס איזט ניכט ערלויבט, דען גוטסבעזיטצערן אונד לאנדלייטען איהרע גיטער אן יודען אונד פאָלען ווידער אין פאכט צו געבען נאך אין פערוואלטונג צו איבערלאססען. 2) אללע געשלאָססענען פערטרעגע זינד אונגילטיג, זאָבאלד דיעזע פעראָרדנונג דיא געזעטצליכע קראפט ענטהאלט. דיא עטוואיגען רעכטע, וועלכע דיא פעכטער אויף דיא גיטער ערוואָרבען האבען, זינד אונגילטיג. 3) דיאיעניגען, וועלכע דאגעגען האנדעלן, פערליערען דאס רעכט אויף גרונד זאָלכער אונגילטיגער פערטרעגע אויס וועלכעם טיטעל אימטער קלאגע צו פיהרען, אויסערדעם מיססען זיא איינע צעהנפאכע שטעמפעל-טאקסע צאהלען.

* (דער קאטהאָלישע פעראיין אין וויען) האט געגען דען בעשלוס דער שטאדטבעהאָרדע פיר דיא רוסישען יודען טהעטיג צו זיין, פראָטעסט ערהאָבען. דיעס גערייכט דיעזען העררען געוויס ניכט צור עהרע. טראָטצדעם האט דער וויענער מאגיסטראט אין זיינער געסטריגען זיטצונג בעשלאָססען צור אונטערשטיטצונג דער אונגליקליכען רוסישען יודען זאָפאָרט 2000 גולדען אויסצופאָלגען.

* (דער עגיפטישע אויסגלייך.) אויף דען ראטה דער ענגלישען אונד פראנצאָזישען קאָנזולן וואורדע איינע פערזאָהנונג צווישען דען קהעדיווע (וויצע-קאָניג) אונד זיינען מיניסטעריאום צו שטאנדע געבראכט. דער קהעדיווע ערקלערטע דיא איהם צוגעפיגטען קרענקונגען פערגעססען צו וואָללען. דאס גאנצע ביזהעריגע מיניסטעריאום בלייבט אים אמטע. אויס קאירא ווירד דיעסבעציגליך טעלעגראפירט: דיא רעוואָלוציאָן איזט פאָרלייפיג פריעדליך בייגעלעגט וואָרדען. דער קהעדיווע עמפפינג אם 15-טען מאי דיא מיניסטער אין אודיענץ. דיעזעלבען בעשוואָרען איהרע אונטערווערפינג, קיסטען דיא הענדע אונד דאס געוואנד דעם קהעדיווע, באטען אום פערצייהונג אונד בעטאָנטען איהרע לאָיאליטעט. דער קהעדיווע עמפפינג דיעזעלבען זעהר קאלט אונד זאגטע, דיא שטרייטיגקייטען מאָגען פאָרלייפיג בייא זייטע בלייבען, ער ווערדע מיט איהנען ארבייטען, אום דאס לאנד צו רעטטען. דיא מיניסטער צאָגען זיך אייפערסט געדעמיטהיגט צוריק. ענגלאנד אונד פראנקרייך ענטזענדעטען איהרע קריעגסשיפפע, אום דען קהעדיווע צו שיטצען, עס מוסטע איהם אם ענדע דאָך באנגע געוואָרדען זיין פאָר זיינען פריינדען, בעפאָר ער איינע איינמישונג ענגלאנדס אונד פראנקרייכס העטטע געשעהען לאססען. האט ער זיך מיט זיינעם מיניסטעריאום אויסגעגליכען, ער האט דאס אלטע שפריכוואָרט בעפאָלגט. בעססער איין מאגערער אויסגלייך אלס איין פעטטער פראָצעס.

* (דאס אורטהייל אים רינג-טהעאטער-פראָצעס.) אם דיענסטאג נאכמיטטאג וואורדע דען אנגעקלאגטען דאס אורטהייל פובליצירט. דירעקטאָר יאונער וואורדע אלס שולדיג ערקאננט אונד צו פיער מאָנאטען איינפאכען ארעסט וועגען דעם פערגעהענס געגען דיא זיכערהייט דעם לעבענס, אונד צוואר וועגען מאנגעלהאפטער איינריכטונג, ניכטבעניטצונג דער נאָטה-אָבבעלייכטונג אונד אונצוועקמעסיגער פערווענדונג דעם פערזאָנאלס פעראורטהיילט. — בעלייכטונגס-אינשפעקטאָר ניטשע אונד גרינגער וואורדען גלייכפאללס אלס שולדיג ערקאננט וועגען דעם פערגעהענס געגען דיא זיכערהייט דעם לעבענס; ערסטערער נאמענטליך וועגען דעם געפאהרברינגענדען אָפפנענס דער ראָללטהירע, לעטצטערער וועגען שטרעפליכער ניכט-אינשטאנדהאלטונג דעם וואססערוועכסעלס. גרינגער וואורדע צו פיערמאָנאטליכעם אונד ניטשע צו אכטמאָנאטליכעם שטרענגען ארעסט פעראורטהיילט; ביידע פערשערפט מיט יע איינעם פאסטטאגע פער מאָנאט. — פאָליצייראטה לאנדשטיינער, אינשעניער ווילהעלם, דיא פייער-וואכקאָממאנדאנטען העער אונד ברייטהאָפער וואורדען אלס ניכטשולדיג ערקאננט. דיא מאָטיווירונג דעם אורטהיילס אומפאסט 9 באָגען. וויטער וואורדען זעממטליכע פעראורטהיילטע צור שאדלאָזהאלטונג דער אנגעמעלדעטען פערשיעדענען ערזאטצאנשפריכע אים געזאממטבעטראגע פאָן 5587 גולדען פעראורטהיילט. דיא אנדערווייטיגען אנשפריכע דער בראנדשאדען-פערזיכערונגס-געזעללשאפט, וואורדען אויף דען ציווילרעכטסוועג פערוויעזען. דער געריכטסהאָף ערקאננטע נור אינזאָווייט דען שאדען-ערזאטץ, אלס ער דען שאדען ערמיטטעלט אנזאה. נאכדעם דאס אורטהייל פובליצירט וואר, ערהאָבען זיך דיא פיער פריינגעשפראָכענען זאָפאָרט פאָן דער אנקלאגעבאנק, פערנייגטען זיך פאָר דעם געריכטסהאָף אונד פערליעסען דען זאאל. אויף דער שטראסע פאָר דעם לאנדעסגעריכטס-געביידע וואַרטעטען דיא מענשען צו הונדערטען אונד הונדערטען, אום דאס אורטהייל צו ערפאהרען.

* (אבערמאלס איינע טויפע.) דיא העזיגען צייטונגען בעריכטען, דאס דער אללבעקאננטע העזיגע גראָסהענדלער היינריך פאָן שאָסבערגער זיינע טאָכטער מיט באראָן בארנעמיסע, איינעם גוטסבעזיטצער אין זיעבענבירגען פערלאָבט האט. פאָר דער טרויאונג ווירד דיא ברויט געטויפט ווערדען.

* (שבר אל שבר.) ווענן עס אויך אונס אונאנגענעהם בעריהרט, אונזערען פערעהרטען לעזערן טרויערנאכריכטען מיטצוטהיילען, אומזאָמעהר אין דיעזען טאגען דער פריידע, וואָ דאס חג שבועות העראנגאהט, זאָ קאָננען וויר עס דעננאָך ניכט אונטערלאססען, אים זיננע דעם יקר' דשכבי פאָן צווייא טרויערפאללען, דיא אונס פאָר שלוס

בישטע דיך, וויזוע מיך ניכט אב, דענן איך וויסטע ניכט, אן ווען זאָנסט איך מיך ווענדען קאָננטע.“

„וועלכע בירגשאפט קאננסט דוא מיר שטעללען?“

„איך פערבירגע מיך מיט מיינען גאנצען פערמאָגען, אונד ווענן דוא עס פערלאנגסט, זאָ וויל איך נאך צעהן בעגיטערטע בירגען שטעללען.“

„דיא בירגשאפט גענינט מיר ניכט פיר דיא גראָסע דער סוממע. וויזע, דרייסען זאגט דאס אונענדליכע מעער. קאננסט דוא דיא וועללען צעהלען? אונד דאָך מאגען עס בייא ווייטעם ניכט הונדערטטויזענד זיין. ניין, פיר זאָ פיעל געלד מוסט דוא מיר אנדערע בירגען שטעללען. וואָהלאן, ווענן דוא מיר צוגעשטעהסט, דאס דער גאָטט איזראעלס אונד דאס מעער מיר בירגען זיין, זאָ וויל איך דיא געוואלטיגע סוממע דיר אנפערטרויען.“

„וויא דוא געשפראָכען, זאָ זייא עס, גאָטט אונד דאס מעער זייען דיר בירגען, דאס איך היישע איבער'ס יאהר דיא גאנצע סוממע צוריקבעצאהלע.“

ראבבי עקיבא נאהם דאס געלד אין עמפפאנג אונד האלף דאמיט דען ווייזען אונד וואיזען אונד רעטטעטע פיעלע פאָם הונגערטאָדע. איינען טהייל דעם געלדעס פערווענדעטע ער צו דארלעהען, דיא איהם נאך ווענינען מאָנאטען צוריקבעצאהלט וואורדען. אום דען רעסט ליעס ער אללע וואָהלהאבענדע איזראעליטען אנשפרעכען, אונד נאָך עהע דער טאג דער צוריקצאהלונג הערנאנאהטע, האטטע ראבבי עקיבה דיא גאנצע סוממע בייזאממען. דא בעפיעל איהן פלאָטצליך איין שווערעס אונוואָהלזיין; איין היטציגעס פיעבער שטרעקטע איהן ניעדער; בעוואוסטלאָז לאג ער אויף זיינעם לאגער.

אלס דער צאהלונגסטערמין אנבראך, ערוואַרטעטע פוללא וועשוריא מיט אונגעדולד דען בעזוך ראבבי עקיבא'ס. עס וואורדע מיטטאג, אונד דער ראבבי קאם ניכט; דיא זאָננע נייגטע זיך צום אונטערגאנגע — ווידער עקיבא, נאָך איינע באָטשאפט פאָן איהם ערשיען. דא פערליעס דיא ראָמערין איהר הויז אונד ליעף פערצווייפעלנד אם אופער דעם מעערעס אויף אונד אב.

„אללמעכטיגער גאָטט, (ריעף זיא) דיינער בירגשאפט האבע איך פערטרויט! זאָלל מיין פערטרויען צו שאנדען ווערדען? בעפיעהל דעם מעערע דאָרט, דאס עס זיינע שעטצע הערויסגעבע אונד מיר מיין איינגעטהום צוריקערשטאטטע.“

בייא דיעזען וואָרטען ריכטעטע זיא איהרע אויגען אויף דאס מעער. וואס וואר דאס? איין פראכטפאָללעס, מיט גאָלד אונד עדעלשטיינען פערציערטעס קאָסטכען טאנצטע אויף דער מעערעספלעכע. נאך ווענינען מינוטען וואורדע עס פאָם וואססער אן דאס אופער געשפיעלט אונד לאג צו דען פיסען דער ראָמערין. דיעזע וואָללטע עס עמפאָרהעבען; אבער עס וואר צו שווער. זיא מוסטע איהרע דיענער הערביירופען, דיא עס אינ'ס הויז טרוגען.

נור מיט שווערער מיהע קאָננטע דאס וואָהלגעשלאָססענע קאָסטכען געאָפפנעט ווערדען. אין דעמועלבען בעפאנדען זיך הונדערטטויזענד גאָלד-דענארע.

„גאָטט האט איין וואונדער געטהאָן, (ריעף פוללא וועשוריא) זיין היילינער נאמע זייא געפריעזען!“

וואָהער וואר דאס קאָסטכען מיט זיינעם קאָסטבארען אינהאלטע געקאָממען? דיא נעכסטען קאפיטעל ווערדען אונס דאריבער אויפשלוס געבען.

• • •

עס וואר אים דעצעמבער דעס יאהרעס 129 דער געוואָהנליכען צייטרעכנונג, אלס קאיזער האדריאן נאך אלעקסאנדריא צאָג; דאָרטהין בעגלייטעטע איהן זיין גאנצער האָפשטאאט; זיינע געמאהלין סאבינא וואר איהם פאָראויסגעצאָגען אונד האטטע אים צווערעאום, דעם פרעכטיגען פאלאסטע דער עגיפטישען הויפטשטאדט, וואָהנונג גענאָממען. היער וואַרען אויך דיא צוממער פיר דען קאיזער אין שטאנד געזעטצט, דעססען אנקונפט טעגליך ערוואַרטעט וואורדע. —

סאבינא זאס אויף איינעם גראָסען מעהר איינעם בעטטע אלס איינעם שטוהלע גלייכענדען רוהעזיטצע. איהרע פיסע וואַרען טיעף אין דעם צאָטטיגען פעללע איינעם אויערשטיערס פערגראבען אונד איהרע הערניעדערהענגענדען ביינע ריננס מיט זיידענען פעדערקיססען אומגעבען. — שאָן וואר סאבינא ניעמאלס געוועזען, אונד האדריאן האטטע זיא ניעמאלס געליעבט. ער האטטע זיא געהייראטעט, וויל זיא דיא ניכטע קאיזער טראיאנס געוועזען, וויל זיינע גאָננערין, דיא קאיזערין פלאָטינא עס געווינשט אונד וויל ער דאדורך דיא אנווארטשאפט אויף דען קאיזערליכען פורפור צו ערלאנגען געהאָפפט. זייטדעם האדריאן דען שאָנען אנטינאָס אין בישיניען אויפגעלעזען, דען ער אבגאָטטיש ליעבטע, וואר דאס פערהעלטניס צווישען דען ביידען עהעגאטטען איין זעהר שלימטעס געוואָרדען. האדריאן אונד סאבינא האטטען קיינע קינדער. איהרע גאנצע ליעבע ווידמעטע דיא קאיזערין איהרעם נעפפען, דעם פראָטאָר לוציאוס ווערוס. וויא איינסט פלאָטינא איהרעם נעפפען האדריאן דיא קאיזערקראָנע פערשאפפט האטטע זאָ געדאכטע סאבינא דען ווערוס צו ערהעבען. דיעזער וואר איין אייפערסט ליעבענסווירדיגער, פיינגעבילדעטער מאנן; אבער ער וואר אים האָכסטען גראדע אויסשווייפענד אונד פערניידעטע זיינע יוגענדקראפט דעראַרט, דאס מאן איהם שאָן דאמאלס איינע קורצע לעבענסדויער אין אויסזיכט שטעללטע.

דער קאיזערין וואורדע דער פראָפעקט פאָן עגיפטען, טיטיאנוס געמעלדעט.

„וואס גיבט עס?“ פראגטע זיא, אלס דער פראָפעקט איינטראט.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

דארף דער אנלאס, דער זיך יעטצט דארביעטעט, ניכט בענוטצט ווערדען דיעזע פעטיציאָן ביים רייכסטאגע צו אונטערשטיטצען, זאָנדערן עס זאָלל דיא סאטמארער פעטיציאָן גאנץ איינפאך צו קעננטניס גענאָממען ווערדען. אין דער זאמסטאג-זיטצונג בעפאסטע זיך דער הויפטשטעדטישע מאגיסטראט מיט דיעזער רעכטסקאָממיססיאָנס-אייסערונג. דיא אנזיכטען דער הערדען מאגיסטראטס-ראַטהע וואַרען געטהיילט. דיא מינדערהייט דערזעלבען בעטאָנטע, דאס עס זיך היער ניכט אום דען אנטיסעמיטיסמוס אָדער איינע קאָנפעססיאָן האנדעלט, זאָנדערן עס האנדעלט זיך דארום, דאס מאן איין הערואבגעקאָממענעס, בעטטעלארמעס אונד דורך דיא פיעלען שטראפאצען אויך אן געזונדהייט אנגעגריפפענעס פאָלק ניכט זאָ לייכט הערייגלאססען קאנן, פאָם געזונדהייטס-שעדליכען אונד פאָם ווירטהשאפטליכען שטאנדפונקטע מוס מאן דיעסבעציגליך זעהר פאָרזיכטיג זיין, אבגעזעהען פאָן דיעזעם מוס מאן איין קאָלאָניזאציאָנס-געזעטץ איינברינגען. דיא מעהרצאהל פאָן דען הערדען מאגיסטראטס-ראַטהען ווילל היעגעגען ניכט איינמאל דען שיין אויף זיך לאדען, אלס אָב דער פעסטער מאגיסטראט אנטיסעמיטישע געזיננונגען העטטע, אונד אויס דיעזעם גרונדע עמפפיעהלט זיא דיא סאטמארער פעטיציאָן גאנץ איינפאך צור קעננטניס צו נעהמען. — אים אונגארישען רייכסטאגע זינד בערייטס פאָן דען קאָמיטאטען שאָמאָדי אונד האידו דיא פעטיציאָנען געגען דיא איינוואנדערונג דער רוסישען יודען איינגערייכט וואָרדען, דיעזעלבען וואורדען דער דיעסבעציגליכען קאָממיססיאָן צוגעוויעזען. — דיא קאָמיטאטע מארמאראש אונד ניטרא האבען בעשלאָססען, דיא אן דען רייכסטאג גערייכטעטע פעטיציאָן דעם סאטמארער קאָמיטאטס צו אונטערשטיטצען. דאָך ווירד דאס ניטראער קאָמיטאט זיינע ביטטשריפט פערשערפען, אינדעם עס פערלאנגען ווירד, דער רייכסטאג מאָגע אין אנבעטראכט דעם מאָראלישען צושטאנדעס דער רוסישען יודען דיא איינוואנדערונג פערביעטען. דאס פרעסבורגער קאָמיטאט האט אויך איינע זיטצונג אבגעהאלטען, דא וואַרען מעהרערע בירגער, דיא זיך אָפפען פיר דיא לעהרען אישטוציס בעקאננטען אונד איבער דאס יודענטהום לאזשימפפטען, עס וואורדע בעשלאָססען, דער רעגיערונג צו עמפפעהלען, דאס געאייגנעטסטע אין דיעזער זאכע צו פעראנלאססען. — אין דער געסטריגען זיטצונג דעם הויפטשטעדטישען פעראיינעס וואורדע איבער דאס סאטמארער געזוך געגען דיא איינוואנדערונג דער רוסישען יודען בעראטהען. איין שטאדט-רעפרעזענטאנט, נאמענס מעדרעי האט דיא אננאהמע דעם געזוכעס עמפפאָהלען. ער זאגטע: דיא רוסישען יודען זינד פעראָרמט אונד הערואבגעקאָממען אונד ווערדען אונס נור צור לאסט פאַללען, וועננ זיא מאססענהאפט נאך אונגארן קאָממען. איין אנדערער ריעף וויעדער ווארום אונטערשטיטצט ראָטהשילד ניכט דיא יודען, איבערהויפט דיא יודען אים אללגעמיינען האבען נאָך זעהר וועניג געלייסטעט פיר איהרע רוסישען גלויבענסברידער. — דאגעגען שפראך הערר העלד, ער זאגטע: ווענן וויר דיא פערטריעבענען באָסניאקען גאסטפריינדליך אויף אָסטערריכישען באָדען אויפגענאָממען האבען אונד איינינע מילליאָנען פיר זיא פעראויסגאבט האבען, זאָ דירפען וויר דיא אונשולדיג פערפאָלגטען רוסישען יודען עבענפאללס אונטערשטיטצען. — יאָהאנן באָק (אינשפעקטאָר דער אונגארישען נאָרד-אָסטבאהן) זאגטע: עס גיבט געגענדען אין אונגארן, אין דענען דיא יודען פאָללשטענדיג מיט דער בעפאָלקערונג האַרמאָנירען, גענוי זאָ דענקען, פיהלען אונד שפרעכען, וויא דיא איבריגען. זאָ אויך אין בודאפעסט, וואָ עס אונטער דען יודען גענוי זאָ גוט אויסגעצייכנעטע בירגער, הערפאָראגענדע געלעהרטע גיבט, וויא אונטער דען כריסטען, אבער אויך וואוכערער אונד שפיטצביבען — עבענפאללס וויא אונטער דען כריסטען. אנדערס שטעהען דיא דינגע אין דער געגענד, אוים וועלכער דאס סאטמארער געזוך ענטשטאממט. דאָרט זינד דיא יודען אין פערהעלטניסמעסיג גראָססערער אנצאהל פאָרהאנדען, דאָרט ווירדע דיא ניעדערלאססונג דער רוסישען יודען נאמענטלאָזעס אונגליק הערפאָררופען. גאנץ אנדערס ווירדע זיך יעדאָך דיא זאכע פערהאלטען, ווענן דיא איינוואנדערנדען רוסישען יודען אין געוויססע נעהער צו בעצייכנענדע געגענדען אונגארנס בעהערדליך היינגעוויעזען ווירדען. דאָרט ווירדען זיא זיך אלס שעטצבארע ארבייטסקראפט בעוועהרען. ער לעהנט דאהער דיא מאגיסטראטס-פאָרלאגע אב. צום שלוססע שפראך פיל קיראלי: ווער אימער, אונד אין וועלכער ריכטונג אין דער מאָרגיגען גענעראל-פערזאמלונג דער הויפטשטעדטישען רעפרעזענטאנץ איינען אנטראג איינברינגען ווירד, זאָ מאָגע דער אנטראגשטעללער אים דעם גרינדע פאָרזיכטיג זיין, וויייל ניכט נור אונגארן, זאָנדערן דאס געזאמטע אויסלאנד אונזערן בעשלוס בעשפרעכען ווירד. רעדנער קעננט דיא בעפאָלקערונג דער הויפטשטאדט, היער הערשט קיין יודענהאס, היער האט ניע אנטיסעמיטיסמוס געהערשט; דערזעלבע בעגעגנעט היער קיינער נייגונג. מיט אויסנאהמע איינעס איינציגען מאָמענטעס — אים יאהרע 1848 אונד אויך דאמאלס האט דיא איינמישונג דער ליבעראלען געניגט, אים דיא רוהע זאָפאָרט הערצושטעללען — וואר דאס איינפערנעהמען צווישען דער יידישען אונד ניכטיידישען בעפאָלקערונג ניע געטריבט. דער פעראיין פאסטע קיינען בינדענדען בעשלוס.

* (אים אינטערעססע דער רוסישען יודען.) דער אויסשוס דעם V. בעצירקעס אין פעסט (לעאָפאָלדשטאדט) האט בעשלאָססען, איינע דעפוטאציאָן צום דעפוטירטען מאָריץ וואהרמאנן צו זענדען. אלס פערטרעטער דיעזעס בעצירקעס מאָגע ער אים אונגארישען רייכסטאגע דיא האָהע רעגיערונג אויפפאָרדערן, אים איינפערשטענדניססע מיט דער אָסטעררייכישען רעגיערונג בייא דער רוסישען רעגיערונג דאהין צו ווירקען, דאס דען געוואלטטהאטען געגען דיא רוסישען יודען איין ענדע געמאכט ווערדע. — דורך דיא איינוואנדערונג דער רוסישען יודען קאָננטען דען אונגארישען יודען גראָססע אונאננעהמליכקייטען בערייטעט ווערדען אונד דיעזעס מוס פאָרגעבייגט ווערדען.

* (פאָליצייבעאמטע אלס פלינדערער.) דער „פעטערסבורגער ציטונג" ווירד אוים בירדשאָק בעריכטעט, דאס דאָרט קראוואללע געגען דיא יודען בעפירכטעט וואורדען, וויייל פערקלידעטע אויפוויעגלער צור פלינדערונג דער בעפאלקערונג אויפשטאכעלן. דיא יודען זוכטען שוטץ ביים בעצירקס-פאָליציא-לייטער, דער זיך אבער, אלס בעטטלער פערקליידעט, פערשטעקטע. אין דיא יודענשטראססע זינד דעם נאכטס הויפען מאסקירטער מעננער איינגעבראָכען, שטירמטען איין הויז אונד בעגאננען דיא פלינדערונג; דא גאב דער אלס בעטטלער פערקליידעטע בעצירקס-פאָליצייילייטער דורך פפייפען איין סיגנאל; פערשטעקטע פאָליציסטען אומרינגטען דיא פלינדערער אונד ריסען דעם פיהרער דער מאסקירטען פלינדערער דיא לארווע פאָם געזיכט. דא צייגטע זיך דאס וואָהלבעקאננטע געזיכט איינעס קאָללעגען דעם פאָליצייבעאמטען. איבריגענס איזט דאס ניכט דער איינציגע פאלל, וואָ דיא פאָליציא אן דער אויספיהרונג פאָן יודענעקצעססען זיך בעטהייליגט האט. דאס דארף פריילך ניכט אין

פאָלליעטאָן.

יודא אונד ראָם.

(40-טע פאָרטזעטצונג.)

„אָ, מיינע ברידער, לאססעט דען טאָד דיעזער עדלען אונס צו הערצען געהמען! וויר וואָללען אונטערזיכען אונזערע וועגע אונד זיא דורכפאָרשען אונד צוריקקעהרען צום עוויגען, אונזערעם גאָטטע. אָ, ווענן איהר אין אייך נעהמט אונד אייך דיא דעמיטהיגען אונד בעשיידענען פיהרער איזראעלס, דיא יעטצט האבען שטערבען מיססען, צו פאָרבילדערן נעהמט, דאנן זינד יענע עדלען אייך רעטטער אונד בעפרייער פאָן דעם הערנאנאהענדען אונגליק; דאנן ווירד זיך ערפיללען, דאס אנדערע פראָפעטענוואָרט: עס ווירד קאָממען דער פריעדע דאדורך, דאס יענע רוהען אויף איהרען לאגערשטעטטען."

זאָ שפראך ראבבי עקיבא; אבער זיינע מאהנונג פערהאללטע אונבעהערציגט; איינע בעזע קראנקהייט בראך אוים אונד ראפפטע פיעלע זיינער יינגער, דיא דא דער שטאָלץ אונד דיא האָפפנונג איזראעלס ווארען, היגוועג. מיט שרעקען אונד טרויער זאה דאס פאָלק דיא בעסטע בליטהע זיינער יוגענד פערוועלקען אונד אינס פריהע גראב זינקען. פערצווייפלונג ערגריפף אללע הערצען, אונד דיא סינאגאָגען וואורדען פאָן בעטערן ניכט לעער.

עס וואר אין דער עומר-צייט, אין דער צייט צווישען פסח אונד שבועות. שרעקער אונד שרעקער גריפף דיא שרעקליכע קראנקהייט אום זיך מיט יעדעם טאגע, דען מאן דער עומר-צאהל הינצופיגטע, דיא קראנקהייט, וועלכע דיא עדעלסטען אונד בעסטען יינגלינגע איזראעלס זיך צום אָפפער ערקאָר.

דיא טרויער וואר איינע אללגעמיינע, אללע פריידע וואר אויס איזראעל געוויכען, קיין פעסט וואורדע געפייערט, קיין עהע-בונד געשלאָססען, ביז ל"ג בעומר גאָטט דיא געבעטע זיינעס פאָלקעס ערהאָרט אונד דער באָזען קראנקהייט איינהאלט טהאט. — דיעזעס איזט דיא עומר-צייט איינע צייט דער טרויער געבליעבען, אין וועלכער מאן דער פריידע פערגעלייבט אונד האָכצייטס-פעסטע ניכט בעגעהט. נור אם 33-טען טאג דער עומרצעהלונג, דער 18-טע טאג דעם מאָנאטס אייר, איזט אלס פריידען-טאג איינגעזעטצט וואָרדען. —

ראבבי עקיבא וואר ניכט אללין דער לעהרער, ער וואר אויך דער פאטער זיינער שילער. אלס זאָ פיעלע יונגע מעננער אין דאס פריהצייטיגע גראב זאנקען, נאהם ער זיך דער וויטווען אונד וואיזען אן, אום זיא פאָר נאָטה אונד עלענד צו שיטצען! אבער דיא דאצו ערפאָרדערליכען מיטטעל קאָננטען ניכט זאָ לייכט הערבייגעשאפפט ווערדען. גאנץ יודא וואר דורך דיא בראנדשאטצונגען דעם ראָמישען שטאטטהאלטערס פעראָרמט; עס וואר ניכט מעגליך, איינע שטייער אויסצושרייבען; אבער דאס עלענד וואר זאָ פירכטבאר גראָס, דאס איינע שלייניגע אבהילפע דרינגענד נאָטהווענדיג וואורדע. ראבבי עקיבא פערוואנדטע דאצו איינען גראָססען טהייל זיינעס איינענען פערמאָגענס; אבער עס ווארען וועניגסטענס הונדערטטויזענד נאָלד-דינארע ערפאָרדערליך, אום ווירקזאם דער נאָטה ענטגעגען טרעטען צו קאָננען.

אם אופער דעם מעערעס ניכט וויט פאָן יאפפא, בעוואָהנטע איינע פאָרנעהמע ראָמערין איינע פראכטפאללע ווילללא, וועלכע זיא היער האטטע ערבויען לאססען. פיללא וועטוריא האטטע אין ראָם דיא ווייזען איזראעלס קעננען געלערנט; זיא האטטע דיא היילינע שריפט מיט פלייס אונד אייפער שטודירט, אונד וואר נאך דעם טאָדע איהרעס גאטטען נאך פאלעסטינא געצויגען, אום דאָרט דען יידישען לעהרען נעהער צו זיין. היער האטטע זיא זיך איין לאנדהויז אם אופער דעם מעערעס ערבויען לאססען אונד בעוואָהנטע דאסזעלבע מיט איהרען צאהלרייכען דיענערן אונד דיענערינען. פיללא וועטוריא וואר אונערמעסליך רייך. צו איהר בעגאב זיך ראבבי עקיבא, אום זיא צו פעראנלאססען, איהם צור לינדערונג דער נאָטה איין דארלעהען פאָן הונדערטטויזענד נאָלד-דענארען צו בעווילליגען.

דיא ראָמערין עמפפינג דען לעהרער איזראעלס מיט גראָסער פריידע.

„ווילא מיר געגריסט, ראבבי, (שפראך זיא) וויא גליקליך בין איך, דיך איינמאל וויעדער צו זעהען."

„פרייע דיך ניכט צו פריה, עדלע פרויא, (אנטוואָרטעטע ראבבי עקיבא). איך פאָדערע איינען גראָסען בעווייז פאָן פערטרויען. דוא ווייסט פערנאָממען האבען, דאס איינע שווערע, בעזע קראנקהייט איינען גראָסען טהייל מיינער שילער הינוועגגעראפפט האט. טויזענדע פאָן וויטווען אונד וואיזען האבען איהרע ערנעהרער פערלאָרען אונד זינד דעם הונגערטאָדע פרייזגעגעבען, ווענן ניכט העלפענד איינגעשריטטען ווירד. אונזערע מיטטעל זינד ערשעפפט. אום דעם גראָססען עלענדע צו בעגעגנען בריכען וויר הונדערטטויזענד נאָלד-דענארע."

„אונד דא ווילסט דוא געלד זאממעלן, ראבבי? איך ווילל דיר איינען בעטראג דאצו געבען."

„ניכט דאָך, עדלע פרויא, מיט איינעם בעטראגע איזט אונס ניכט געהאָלפען. איך בין געקאָממען, אום דיך צו ביטטען, דאס דוא מיר דיא גאנצע סוממע פאָרשטרעקסט. גאָטט ווירד מיר מיטטעל אונד וועגע צייגען, דאס עס מיר מאָגליך ווערדען ווירד, דיר דאס געלד בינגען יאהרעספריסט צוריקצוערשטאטטען."

„דוא פערלאנגסט פיעל, ראבבי. הונדערטטויזענד נאָלד-דענארע איזט איינע סוממע, דערען פערלוסט מיך זעלבסט אין ארמוטה שטירצען ווירדע."

„דאס געלד ווירד דיר אונשעטצבארע צינזען טראגען, דיא פיעלע מענשענלעבען, דיא דוא פאָם טאָדע ערלעזעסט, ווערדען דיר דאס עוויגע לעבען ערוונגען. איך